

Aðgerðaáætlun

Naustaskóli

VEGNA INNLEIÐINGAR BARNASÁTTMÁLANS

2023-2026

Samþykkt af stjórnendum Naustaskóla í desember 2025

Efnisyfirlit

Réttindaskóli UNICEF.....	4
Réttindaskólar UNICEF og Barnasáttmálinn.....	4
Réttindaskólar UNICEF – hugmyndafræði og hagnýtt verkefni	5
Greinargerð vegna stöðumats.	6
Aðgerðir	8
Samantekt.....	15

Réttindaskóli UNICEF

Réttindaskóli UNICEF (e. Child Right Schools) er hugmyndafræði og hagnýtt verkefni fyrir skóla- og frístundastarf sem tekur mið af samningi Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins, Barnasáttmálanum eins og hann er iðulega nefndur, og miðar að því að auka virðingu, vernd og framkvæmd mannréttinda. Skólar (leik- og grunnskólar), frístundaheimili og félagsmiðstöðvar sem vinna verkefnið leggja sáttmálann til grundvallar í öllu starfi sínu; skipulagningu, stefnumótun og starfsháttum.

Markmið Réttindaskóla er að byggja upp lýðræðislegt umhverfi með því að rækta með markvissum hætti þekkingu, leikni og viðhorf sem hjálpar börnum að verða gagnrýnir, virkir og hæfir þátttakendur í nútímasamfélagi. Með þetta að markmiði eru grunnforsendur Barnasáttmálans útgangspunktur fyrir allar ákvarðanir í skóla- og frístundastarfi auk þess sem þær endurspeglast í samskiptum barna, ungmenna, kennara, frístundaráðgjafa og annars starfsfólks.

[Fjöldi Réttindaskóla UNICEF eru starfræktur víðsvegar](#) um heiminn en UNICEF aðlagar verkefnið hverju landi fyrir sig. Fyrstu Réttindaskólarnir á Íslandi hlutu viðurkenningu árið 2017 og þeim fer hratt fjölgandi.

Réttindaskólar UNICEF og Barnasáttmálinn

Í Réttindaskólum UNICEF notum við hugtakið heildarskólanálgun (e. Whole School Approach) til þess að skýra hugmyndafræði verkefnisins, en hún skiptist í fjögur skref sem lýsa heildrænni nálgun á innleiðingu réttinda barna í skólastarfið.

Fyrsta skref er að börnin njóti þeirra réttinda að mennta sig.

AÐ LÆRA ERU RÉTTINDI

Skref tvö er að börn og fullorðin þekki og læri um réttindi barna.

AÐ LÆRA UM RÉTTINDI

Í skrefi þrjú læra börn um réttindi sín í umhverfi sem styður við réttindi þeirra.

AÐ LÆRA Í RÉTTINDAUMHVERFI

Lokaskrefið er að börn iðki réttindi fyrir sig sjálf og aðra.

AÐ LÆRA AÐ IÐKA RÉTTINDI

Réttindaskólar UNICEF – hugmyndafræði og hagnýtt verkefni

Markmið verkefnisins

Skólar, frístundaheimili og félagsmiðstöðvar sem innleiða verkefnið vinna að því að ná fimm markmiðum sem byggja á Barnasáttmálanum. Aðgerðaáætlun er unnin út frá markmiðum verkefnisins og gott er að hugsa öll verkefni og aðgerðir út frá því hvernig þær styðja við markmiðin fimm.

Fyrsta markmiðið er að **auka þekkingu á réttindum barna**. Börn og fullorðin eiga að þekkja Barnasáttmálann og geta tengt hann við skólastarfið. Barnasáttmálinn á að vera hluti af námsskrám, kennsluáætlunum og þjálfun starfsfólks.

Annað markmiðið er **aukin þátttaka barna**. Starfsfólk þarf að vinna markvisst að því að auka og efla tækifæri barna til þess að hafa raunveruleg áhrif á öll málefni sem þau varða. Starfsfólk tekur tillit til skoðana barna og gefur þeim upplýsingar um ákvarðanir sem teknar eru.

Þriðja markmiðið er að **betri greining á stöðu barna**. Stöðumat er framkvæmt. Þekkingarkönnun er lögð fyrir starfsfólk og öll börn. Börn framkvæma aðgengis- og öryggiskönnun.

Fjórða markmiðið eru **aðgerðir sem bæta aðstæður barna**. Skólar sem innleiða Réttindaskóla og -frístund UNICEF vinna aðgerðaáætlun úr niðurstöðum stöðumats og tryggja að aðgerðir í þágu réttinda barna séu settar í forgang. Réttindaskólar UNICEF styðja opinberlega við réttindi barna.

Fimmta markmiðið er **samstarf út frá þörfum barnsins**. Skólar, frístundaheimili, félagsmiðstöðvar og aðrar stofnanir í nærumhverfi barnsins þurfa að eiga í samstarfi til að tryggja réttindi barna og vinna að sameiginlegri sýn á réttindi barna. Samstarfið er þróað með það að markmiði að deila reynslu og efla réttindastarfið. Markmiðið með auknu samstarfi er einnig að vernda réttindi þeirra barna sem þurfa sértækan stuðning með viðeigandi aðlögun. UNICEF hvetur til samstarfs við foreldra.

Þannig er verkefnið Réttindaskóli og -frístund UNICEF **bæði hugmyndafræði og hagnýtt verkefni** sem miðar að því að auka virðingu, vernd og framkvæmd mannréttinda.

Greinargerð vegna stöðumats.

Vorið 2019 hófst Innleiðing **Réttindaskóla Unicefs** í Naustaskóla. Naustaskóli var valinn í það verkefni ásamt öðrum skóla á Akureyri. Í upphafi var skipuð nefnd sem var að störfum til 2020. Nýr umsjónarmaður tók við að hausti 2020 og voru 2 settir í nefnd með honum. Nýjir aðilar tóku við ráðinu veturinn 2024-2025. Betur hefði mátt standa að kynningu á þessu verkefni fyrir nýja meðlimi af skólans hálfu og getum við sagt að nú 2 og ½ ári seinna sé skilningur og lending framundan.

Stöðukönnun var lögð fyrir að vori 2020 í miðjum Covidfaraldri. Henni var ekki fylgt eftir sem skildi vegna aðstæðna en það er margt sem hafði áhrif á framgang mála í þessari vinnu og vinna í svona stóru verkefni er ekki unnin í tómarúmi. Haustið 2020-2021 er ákveðið að umsjónarmaður fái 1 tíma á viku til að sinna þessu verkefni sérstaklega. Hlé var gert á starfinu vegna forfalla veturinn 2021 - 2022.

Á skólaárinu 2022-2023 gekk betur í verkefninu. Því má þakka betra utanumhaldi og skýrari leiðarvísí. Innleiðing og eftirfylgni krefst mikillar vinnu og ef vel á að vera þyrfti að fylgja fjármagn inn í skólana og greiða fólki sérstaklega fyrir þessa vinnu. Eftir að stöðugleiki komst á utanum hald á Réttindaráði hefur áhugi nemenda stóraukist og þykir eftirsóknarvert að vera í ráðinu og hefur ráðið verið fullt mannað síðan haustið 2024.

Nemendaréttindaráð

Réttindaráð var stofnað 2019 og voru sjö nemendur valdir í það en nú er búið að sameina Réttindaráð og Nemendaráð og heitir ráðið því Nemendaréttindaráð og eru 14 nemendur frá 4.-10. bekk, tveir úr hverjum árgangi í ráðinu. Í 1.-3. bekk er unnið markvisst með Barnasáttmálann og að nemendur þekki réttindi sín og skyldur. Einnig fá þau að tjá skoðanir sínar og hafa áhrif á málefni sem þeim tengjast. Þegar þau koma svo í 4. bekk eru þau vel undirbúin undir að bjóða sig fram í Réttindaráðið og vita í hverju það felst.

Í upphafi voru fundir óreglulegir en eru nú tvisvar í mánuði og til að finna góðan tíma voru stundatöflur allra nemenda skoðaðar. Síðustu fundir (2023) hafa verið tileinkaðir aðgerðaráætlun og niðurstöðum Barnapings sem haldið var haustið 2022 og er kynnti ráðið niðurstöður Barnapings á skólaráðsfundi sem og á kennarafundi. Aftur var haldið Barnaping í janúar 2025 þar sem unnið var með hluta af niðurstöðum fyrra Barnapings og voru áherslupunkturarnir skólabragur og samskipti innan skólans og tóku allir nemendur skólans þátt með einum eða öðrum hætti. Nemendur frá fjórða bekk og alveg upp í 10. bekk mættu á þingið og tóku þátt í umræðum sem ráðið stýrði og nemendur af unglingastigi rituðu fundargerð hjá öllum hópum. Þess ber að geta að nemendur í 1.-3ja bekk fengu einnig að taka þátt í Barnapinginu en Réttindaráðið hafði undirbúið spurningar og aðlagð að hverju aldursbili til að raddir allra gætu fengið áheyrn. Niðurstöður voru svo aftur kynntar á fundi stjórnenda, kennarafundi og skólaráðsfundi. Áætlað er að hafa Barnaping aftur veturinn 2026-2027.

Það sem hefur verið gert:

Haustið 2020 vorum við með **Þemadaga** helgaða Barnasáttmálanum þar sem unnið var m.a. að sameiginlegu Réttindatré sem prýðir vegg skólans þar sem öll geta séð. Sama haust tók Naustaskóli þátt í myndlistarsamsýningu með tveimur öðrum skólum á svæðinu og voru réttindi barna leiðarstef í verkum þeirra.

Haustið 2022 voru aftur **Þemadagar** tileinkaðir Réttindaskólanum sem tókust vel. Þeim lauk með **Barnapingi** Naustaskóla sem haldið var í tilefni Alþjóðlegs dags barna 20. nóvember 2022. Út frá vinnu með Barnapingið kom í ljós áhugi nemenda á gildum skólans, hvað þau þýða og hvaða merkingu þau hafa fyrir nemendur. Einnig kom fram að nemendur vildu hafa meiri áhrif á hvaða þema væri á þemadögum svo haustið 2024 var til dæmis Ofurhetjupema og haustið 2025 var fyrsta gildi skólans tekið fyrir og var það Námsaðlögun. Kennarar og nemendur höfðu frjálssar hendur og voru ýmsar stöðvar gerðar til dæmis á

unglingadeild var Canva stöð þar sem nemendur lærðu að nota Canva sér til gagns, einnig Helperbird stöð bæði á miðstigi og unglingastigi og ýmislegt fleira sem bæð nemendur og starfsfólk skólans gat tileinkað sér í leik og starfi.

Barnaping: Fyrir þingið 2022 höfðu nemendur í 4.-10.bekk komið með tillögur að umræðuefni og vann nemendaréttindaráðið spurningar úr þeim tillögum, og tengdu við barnasáttmálann. Lagðar voru fyrir 15 spurningar á barnapinginu. Hver nemandi tók þátt í 5 hringborðsumræðum og voru niðurstöður skráðar af nemendum í 10.bekk sem voru ritarar og fundarstjórar. Nemendur í þessu hlutverki hittu ungmennaráð Akureyrar vikunni á undan þar sem farið var yfir fundarstjórn og ritunartækni. Niðurstöður Barnapingsins voru síðan flokkaðar af nemendaréttindaráðinu. Það tók nokkra fundi í að gera það og voru loks niðurstöður kynntar fyrir skólastjóra 3. feb. 2023. Þar sem vel tókst á fyrra Barnapingi var ákveðið að finna ekki upp hjólið og nýta forskriftina sem var til. Blásið var til Barnapings í janúar 2025. Réttindaráðið hélt algjörlega utan um þingið frá upp hafi til enda, þau fóru yfir niðurstöður fyrra þings og voru sammála um að það sem þyrfti helst að vinna með og fá nemendur og starfsfólk til að huga að væri Skólabragur og samskipti. Þau nýttu því tímann og útbjuggu spurningar og umræður út frá því og aðlögðu að hverju stigi fyrir sig en með því markmiði að umræðan væri um *samskipti og orðræðu*.

Bekkjarsáttmálar eru á öllum svæðum og eru unnir með nemendum á hverju hausti.

Búið er að festa í sessi **grein mánaðarins** sem ætlast er til að sé unnið með á hverju námssvæði og eru greinar mánaðarins sendar út í upphafi hvers mánaðar. Nemendaréttindaráð útbjó **hugmyndakassa** sem stóð lengi frammi við matsal en fékk ekki frið þar og var ákveðið að koma kassanum fyrir hjá ritara en hann þarf að vera sýnilegri nemendum svo Réttindaráð útbjó hugmyndakassa fyrir hvert svæði svo öll hafi aðgang að hugmyndakassa á sínu bekkjarsvæði. Nemendur geta sett mál á dagskrá til dæmis fyrir bekkjarfundi og/eða komið ábendingu til ráðsins og er hann óspart notaður fyrir bekkjarfundi.

Barnasáttmálavinna er markvisst notuð inn starf skólans og sérstaklega á yngri stigum. Það er til fyrirmyndar hve þessu er haldið á lofti hjá yngsta stigi og bindum við vonir að vinna með barnasáttmálann verði markvissari hjá öllum öðrum árgöngum og er það eitt af markmiðum aðgerðaráætlunarinnar.

Stöðumat 2020/2022

Eftir stöðumatið 2020 var akkur lagður í að koma upp **barnasáttmála-plakötum** út um allan skóla. Þemadagar voru haldnir en eftir það dró verulega úr vinnunni og má að miklu leyti kenna covid um það og á tímabili fór orkan í skólastarfinu í að halda starfseminni gangandi dag frá degi.

Stöðumat var lagt fyrir **haustið 2022**. Nemendaréttindaráð hefur hist og farið yfir þær niðurstöður, Niðurstöður koma yfirleitt betur út en í fyrra skiptið en betur má ef duga skal.

Nemendaréttindaráð kom sér saman um að hafa aðgerðaráætlunina einfalda og byggir hún á grundvallarþáttum sem þurfa að vera í lagi hjá Réttindaskóla og því líklegri að hún komist öll til framkvæmda auk þess sem mikill tími fór í að undirbúa Barnapingið og vinna úr því eftir á. Málefni á barnapinginu 2022 verða líka sett upp í formi aðgerðaráætlunar Fíog því verður líka fylgt eftir. Niðurstöður Barnapingsins vörðuðu marga þætti skólastarfsins þ.á.m. bókasafnið, matarsóun, skólalóð, samskipti og virðingu, matsalinn og matinn, vinnufrið, fordóma, skólasund, fótboltavöll, þemadaga og valgreinar. Það var farið um víðan völl, eiginlega of víðan og erum við reynslunni ríkari og okkar mat að betra sé að afmarka umræðupunkta á næsta þingi. Ef við náum að fylgja þeim tillögum eftir þá megum við vera ánægð með okkur.

Aðgerðir

Hér að neðan verða teknar saman þær aðgerðir sem réttindaráð verkefnisins hefur forgangsraðað og mynda aðgerðaáætlun Naustaskóla vegna innleiðingar Barnasáttmálans 2023-2026.

Aðgerðaáætlun þessi byggir á niðurstöðum stöðumats 2022 og verður sú tenging sérstaklega tilgreind undir hverri og einni aðgerð (hvað og af hverju). Ábyrgðaraðili (hver) er tilgreindur fyrir hverja aðgerð en hann ber ábyrgð á að aðgerðinni verði komið í framkvæmd innan ákveðins tímaramma (hvenær). Einnig skal taka fram hvernig framkvæma á aðgerðina (hvernig). Tekið er fram hvaða greinum Barnasáttmálans aðgerðin tengist sérstaklega. Einnig má tilgreina þau heimsmarkmið sem eiga við um aðgerðina. Þá þarf að taka fram hvaða markmið Réttindaskóla eiga við um hverja aðgerð.

Mikilvægt er að taka það fram að aðgerðaáætlun þessari er ekki ætlað að innleiða Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna eins og hann leggur sig enda er það verkefni sem lýkur aldrei.

Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli
Gögn sem byggt er á:	Niðurstöður öryggis- og aðgengiskönnunar sýndu fram á að aðgengi að salernum og þá sérstaklega fyrir fólk með fötlun er ekki gott.
Aðgerð sem snýr að:	Öryggi/aðgengi
Hvað	Bæta aðgengi að öllum salernum skólans.
Hver	Umsjónarmaður fasteignar
Hvenær	Vor 2023
Hvernig	tæma salerni ætluð fólki með fötlun eða hreyfihömlun af geymsludóti svo hægt sé að nýta sem skildi.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Markmið er að vernda réttindi þeirra sem þurfa sértækan stuðning með viðeigandi aðlögdun og ekki sé heftur aðgangur að grunnþörfum fatlaðra einstaklinga og sjálfstæði þeirra sé ekki skert.
Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli
Gögn sem byggt er á:	Niðurstöður úr stöðukönnun og Barnaþingi 2022
Aðgerð sem snýr að:	Starfsfólki
Hvað	Fræða nemendur og starfsfólk um Barnasáttmálann og fyrir hvað hann stendur

Hver	Skólastjórn, umsjónarkennarar, aðrir kennarar og starfsfólk, nemendaréttindaráð.
Hvenær	2023-2026
Hvernig	Í starfsáætlun Naustaskóla komi skýrt fram að unnið sé eftir markmiðum Réttindaskólans. Markmiðið er að samþætta réttindafræðslu inn í allar námsgreinar þannig að það sé ekki einungis bundin þema og uppbrotsdögum. Mikilvægt er að setja inn í kennsluáætlanir markmið tengd réttindaskólanum. Skólastjórnendur fylgi þessu eftir á kennarafundum og teymisfundum. Nemendaréttindaráð með kynningu á sínu starfi á starfsmannafund. Gera Barnasáttmálann sýnilegri á öllum svæðum skólans. Hugmyndakassa á öll svæði nemenda. Fastir fundir Réttindaráðs aðra hvora viku
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Að gera barnasáttmálann hluta af daglegu starfi allra innan skólans. Barnasáttmállinn þarf að vera rauður þráður í skólastarfinu og eiga stjórnendur að vinna með markvissum hætti að því að gera sáttmálann að viðmiði í ákvarðanatöku og hann á að vera grunnurinn að daglegum samskiptum barna við alla innan skólans.
Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli
Gögn sem byggt er á:	Niðurstöður úr stöðukönnun og Barnaþingi 2022
Aðgerð sem snýr að:	Börnum
Hvað	Fræða nemendur um Barnasáttmálann og fyrir hvað hann stendur og afhverju hann skiptir máli fyrir þau.
Hver	Skólastjórn, umsjónarkennarar, aðrir kennarar og starfsfólk, nemendaréttindaráð.
Hvenær	2023-2026
Hvernig	Í starfsáætlun Naustaskóla komi skýrt fram að unnið sé eftir markmiðum Réttindaskólans. Markmiðið er að samþætta réttindafræðslu inn í allar námsgreinar þannig að það sé ekki einungis bundin þema og uppbrotsdögum. Mikilvægt er að setja inn í kennsluáætlanir markmið tengd réttindaskólanum. Skólastjórnendur fylgi þessu eftir á kennarafundum og teymisfundum. Nemendaréttindaráð með kynningu á sínu starfi á starfsmannafund. Gera Barnasáttmálann sýnilegri á öllum svæðum skólans. Hugmyndakassa á öll svæði nemenda.

	Fastir fundir Réttindaráðs aðra hvora viku
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Að gera barnasáttmálann hluta af daglegu starfi allra innan skólans. Barnasáttmálinn þarf að vera rauður þráður í skólastarfinu og eiga stjórnendur að vinna með markvissum hætti að því að gera sáttmálann að viðmiði í ákvarðanatöku og hann á að vera grunnurinn að daglegum samskiptum barna við alla innan skólans.

Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli
Gögn sem byggt er á:	Niðurstöður öryggis- og aðgengiskönnunar
Aðgerð sem snýr að:	Öryggi/aðgengi
Hvað	Breyta aðgengi og uppsetningu á fatahengi 6.-10. bekkjar.
Hver	Umsjónarmaður fasteignar, skólastjórnendur.
Hvenær	Skólaárið 2022-2023
Hvernig	Gera fatahengið aðgengilegra þannig að þægilegra sé að ganga þar um og nemendur geti verið öruggari og geymt dótið sitt vitandi að þeir komi að því aftur. Nemendur kvarta yfir því að klæðnaður sé færður til. Svæðið er dimmt og þröngt og breyta þarf uppsetningu.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Starfsfólk tekur tillit til skoðana barna og vinnur markvisst að því að auka og efla tækifæri barna til þess að hafa raunveruleg áhrif á öll málefni er þau varða. Að börn upplifi öryggi í umhverfi sínu og hlustað sé á raddir þeirra og brugðist við því.
Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli - heimasíða
Gögn sem byggt er á:	Umræðum út frá vinnu við Barnaþingin.
Aðgerð sem snýr að:	Starfsfólki
Hvað	Uppfæra áætlun og kynna fyrir öllum
Hver	Skólastjórnendur.

Hvenær	September/október 2023. Var aftur uppfærð 2025 og gildir til 2028.
Hvernig	Stjórnendur yfirfara jafnréttisáætlun og kynna á bekkjarfundum og á starfsmannafundum og hafa aðgengilega á heimasíðu skólans. Við enduruppfærslu á vorönn 2025 fengum við þær upplýsingar hjá Jafnréttisstofu að sveitarfélagið Akureyri væri með sér Jafnréttisáætlun sem gildi fyrir allar starfsstöðvar og væri ekki ætlast til að hver skóli væri með sína eigin. Hinsvegar ákváðum við að halda því til streytu að hafa okkar jafnréttisáætlun og var hún því uppfærð í takt við tímann.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Skapa eldmóð fyrir réttindum barna
Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli - heimasíða
Gögn sem byggt er á:	Umræðum út frá vinnu við Barnaþingin.
Aðgerð sem snýr að:	Börnum
Hvað	Uppfæra jafnréttisáætlun og kynna fyrir öllum.
Hver	Skólastjórnendur
Hvenær	September/október 2023. Var aftur uppfærð 2025 og gildir til 2028.
Hvernig	Stjórnendur yfirfara jafnréttisáætlun og kynna á bekkjarfundum og á starfsmannafundum og hafa aðgengilega á heimasíðu skólans. Við enduruppfærslu á vorönn 2025 fengum við þær upplýsingar hjá Jafnréttisstofu að sveitarfélagið Akureyri væri með sér Jafnréttisáætlun sem gildi fyrir allar starfsstöðvar og væri ekki ætlast til að hver skóli væri með sína eigin. Hinsvegar ákváðum við að halda því til streytu að hafa okkar jafnréttisáætlun og var hún því uppfærð í takt við tímann.

Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	skapa eldmóð fyrir réttindum barna
Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli
Gögn sem byggt er á:	Niðurstöður Barnaþings 2025
Aðgerð sem snýr að:	Öryggi/aðgengi
Hvað	Bæta aðgengi í fatahengi 2-5. bekkjar
Hver	Umsjónarmaður fasteigna, skólastjórnendur
Hvenær	Skólaárið 2025-2026
Hvernig	Í framhaldinu af breytingu forstofu 6.-10. bekkjar var ákveðið að breyta einnig hjá yngri deildum skólans og er 1. bekkur með sérinngang ásamt leikskólanum til að minnka hávaða og áreiti frá eldri nemendum og einnig til þess að aðstoða við aðlögunina að fara úr leikskóla yfir í grunnskóla. 2.-5. bekkur er saman í forstofu og er búið að setja svipaða uppsetningu þar og fyrir 6.-10. bekk. Hefur gengið mun betur og er ávallt gæsla í öllum forstofum í frímínútum og hádegi, nemendum (sérstaklega yngri nemendum) finnst það virkilega gott að hafa fullorðinn aðila í forstofu.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Starfsfólk tekur tillit til skoðana barna og vinnur markvisst að því að auka og efla tækifæri barna til þess að hafa raunveruleg áhrif á öll málefni er þau varða. Að börn upplifi öryggi í umhverfi sínu og hlustað sé á raddir þeirra og brugðist við því.
Starfsstöð/stöðvar	Naustaskóli - heimasíða
Gögn sem byggt er á:	Niðurstöður úr stöðukönnun starfsfólks sýndu að of margir þekkja ekki tilkynningarskylduna.
Aðgerð sem snýr að:	Starfsfólki

Hvað	Réttindaskólinn með pláss á heimasíðu Naustaskóla svo foreldrar og forráðamenn geti fylgst með og kynnt sér starfið
Hver	Skólastjórnendur og umsjónarmenn verkefnisins
Hvenær	Maí 2023
Hvernig	Hafa lifandi heimasíðu. Að setja upp skilmerkilega texta og myndir frá innleiðingarferlinum fundum og fl. sem er uppfært reglulega. Markmið réttindaráðs er að vera enn sýnilegri á heimsíðunni og senda frá okkur fréttir af því sem er gert reglulega. Er þó komið á forsíðu og vel sýnilegt efst á upplýsingaborða þar.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Aukin þekking á réttindum barna, Betri greining og aðgerðir í þágu réttinda barna.
Starfsstöð/stöðvar	Frístund
Gögn sem byggt er á:	
Aðgerð sem snýr að:	Börnum
Hvað	Að börn í frístund hafi aðstöðu sem hentar þeim og þau geti notið í frjálsum leik
Hver	Skólastjórnendur, forstöðumenn frístundaheimilis
Hvenær	2024-2026
Hvernig	Færa frístund í stærra rými og aðlaga að þörfum nemenda. Lofa nemendum að aðstoða við hvernig best sé að setja upp frístundina.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Að frístund sér fyrir öll.
Starfsstöð/stöðvar	Frístund
Gögn sem byggt er á:	
Aðgerð sem snýr að:	Börnum
Hvað	Gera Frístundaráð með þeim sem nota frístund.
Hver	Skólastjórnendur, forstöðumenn frístundaheimilis
Hvenær	2024-2025

Hvernig	Lofa rödd og skoðun notenda í frístund að heyrast og hafa áhrif á sína frístund, hvort sem það er svæðið eða notkun tímans.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Að frístund sér fyrir öll.

Starfsstöð/stöðvar	Frístund
Gögn sem byggt er á:	
Aðgerð sem snýr að:	Börnum
Hvað	Að börnum í frístund hafi aðstöðu sem hentar þeim og þau geti notið í frjálsum leik
Hver	Skólastjórnendur, forstöðumenn frístundaheimilis
Hvenær	2024-2025
Hvernig	Færa frístund í stærra rými og aðlaga að þörfum nemenda. Lofa nemendum að aðstoða við hvernig best sé að setja upp frístundina.
Tenging við Barnasáttmálann	
Tenging við markmið Réttindaskóla og -frístundar UNICEF	Að frístund sér fyrir öll.

Samantekt

Helstu áherslur í aðgerðaráætlun:

- Má þar helst nefna **réttindi og skyldur**. Mikilvægt er að öllum sé ljóst sem starfa í grunnskólum að barn missir ekki réttindi sem falla undir Barnasáttmálann og barnið þarf ekki að uppfylla skyldur til að eiga réttindi sín en það þarf að sjálfsögðu að virða réttindi annarra sem og allt fólk á að gera. Það er mikilvægt að koma þessu inn í aðgerðaráætlun og samþætta Barnasáttmálann við aðrar námsgreinar því fræðsla er lykilatriði og eyðir fordómum og eykur líkur á að Barnasáttmállinn sé sýnilegur í öllu starfi, hegðun og atferli fullorðinna jafnt sem barna.
- Aðgengi í Naustaskóla er frekar gott en skólinn er stór og fellur undir opinn skóla. **Aðgengi fatlaðra** að salerni hefur hins vegar ekki verið til fyrirmyndar síðustu ár, eftir að fatlaður nemandi útskrifaðist. Þá breyttust allt í einu 3 wc á jarðhæð í geymslur. Þetta er alls ekki til fyrirmyndar og því tilvalið að koma þessu í áætlunina.
- **Jafnréttisáætlun** skólans hefur ekki verið yfirfarin síðan 2021 og er það næsta mál á dagskrá aðgerðaráætlunarinnar. Jafnréttisáætlun skólans ber að yfirfara með hliðsjón af barnasáttmálanum og auk þess að breyta þarf orðalagi í takt við tímann sér í lagi kynjaumræðu. Skv. stöðukönnun virtust nemendur ekki þekkja til jafnréttisáætlunar né vita að hún eigi að vera til staðar yfir höfuð og í kjölfar uppfærslu 2023 var farið í átak í Naustaskóla að kynna fyrir nemendum jafnrætti og þar á meðal áætlunina. Vorið 2025 var hún uppfærð aftur og þá sérstaklega með breytta orðræðu í huga svo öll geti fundið sig innan hennar. Gildir hún til 2028.
- **Heimasíða Naustaskóla** er andlit skólans út á við. Það hefur ekki gengið eftir að koma fréttum af innleiðingarferlinu inn á heimasíðuna og þarf að koma því í betra horf. Nú hefur það verið sett inn í aðgerðaráætlun (2023-2026) og markmiðið er að vinna að þessu mánaðarlega með myndum og fréttum svo skólasamfélagið, foreldrar og allir sem að börnum skólans koma viti hvað er á döfinni. *Komið á heimasíðu og ákveðið að setja það inn með faglegum hætti.*
- Nemendur í 6.-9.b. kvörðuðu mikið yfir **fatahengi** skólans. Þeim finnst það þröngt og dimmt auk þess sem fatnaður fer á flakk og týnist jafnvel. Það þarf að breyta þessu. Hvernig er enn ekki alveg á hreinu en þetta þarf að laga. *Frágengið.*
- **Frístund og félagsmiðstöð** – þar hafa verið miklar breytingar á árunum 2024-2026. Ákveðið var að finna nýjan stað fyrir frístund og í upphafi þess ferlis urðu miklar starfsmannabreytingar og hitti þannig á að fyrri umsjónarmaður frístundar náði ekki að aðlagja nýjan starfsmann inn og því fylgdi fyrri hugmyndafræði og reynsla ekki inn í nýja starfsstöð. Einnig voru breytingar hjá sveitarfélaginu sumarið 2025 sem urðu til þess að félagsmiðstöðva og frístundastarf breyttist að nýju. Nú er einn yfirmaður og hefur aðlögunarferlið gengið vel þó taki auðvitað tíma fyrir nýtt starfsfólk að komast inn í starfið. Bætt var inn í aðgerðaráætlun að breyta rýmum bæði frístundar og félagsmiðstöðvar og leggja áherslu á að nemendur fái að hafa áhrif á hvernig umhverfið þeirra er. Það ferli er í gangi og gengur vel.

Hugleiðingar umsjónarmanns:

Þegar valið var inn í nefndina aftur eftir að fyrri umsjónarmaður hætti ásamt fleirum, árið 2020, var einn eftir í nefndinni, íþróttakennari. Vorum við tvær beðnar, myndmenntakennari og heimilisfræðikennari að taka sæti. Ég tel mikilvægt að í nefndinni sé fólk með mismunandi hlutverk í skólanum svo sem umsjónarkennari sem kemur að daglegum samskiptum við nemendur og foreldra. Til að starfið í nefndinni sé skilvirkt er nauðsynlegt að hafa virkan stjórnanda allan tímann en svo var ekki. Það hefur verið mikil hreyfing á fólki í nefndinni vegna forfalla, fólk hættir ofl. sem hefur áhrif á starfið. Aðeins eru tveir aðilar sem hafa verið í nefndinni frá hausti 2020, en átta manns hafa komið og farið á tímabilinu 2020-2023. Við

enn önnur umsjónarmanna skipti hefur reynst flóknara en ætti að vera að finna gögn aftur í tímann og kemur það til vegna þess hvernig hverjum og einum hefur þótt best að vinna. Til að mynda erum við að endurvinnna þessa aðgerðaráætlun og sjáum við hversu mikilvægt það er að halda í tímalínu upp á aðgerðaráætlun þar sem það hefur verið ruglingslegt að vinna aftur í tímann. Þó verður þetta mun skýrara í næsta innleiðingarhring þar sem reynsla verður komin á nýja umsjónarmenn og fer innleiðingarhringurinn af stað í beinu framhaldi af nýju stöðurmati sem gert verður árið 2026.

Það er einnig nauðsynlegt að upplýsingar er snerta þessi mál fari á milli aðila sem eru að vinna að velferð barna og réttindum þeirra, má þar nefna sveitafélagið Akureyri og félagsmiðstöðina Rósenborg. Upplýsingaflæði og samvinnan þarf að vera miklu meiri.

Þegar skólar ráðast í svona verkefni þarf hugarfarið að fylgja með. Það þarf áhugasaman mannskap og fleiri en færri. Þetta á ekki að vera enn ein líflaus og innihaldslaus skrautfjöldur í hattinn heldur á þessu að fylgja trú, von og kærleikur börnum til handa í verki sem og hugsun.

Þetta er að hafast og við sjáum glitta í ljósið við enda ganganna.